

2009-06-02

PÅ GRÄNSEN

Knappast något gör det så lätt för sexhandelns agenter som fattigdom och vanföreställningar. Knappast något är så svårt som att gräva i sin egen kultur, att säga att vissa saker är fel.

NEPAL FÖRSÖKER MUTAR TRAFFICKING I GRIND

Huset har lerspis, jordgolv och en liten barfotaflicka som stoppar stickor i elden. Vi kan kalla henne Chhori. Hon har just fyllt tretton. På ryggen, insvept i ett bylte, klänger lillasyster. Vid sidan står en snörvlande lillebror och ser hur brasan tar fart, hur den ved de samlat tidigt på morgonen sprakar under ett brödbak. Egentligen skulle inte Chhori vara här.

Fattigdomen hade placerat henne på en av Bombays bordeller. Där skulle hon låsas in, våldtas, drogas och hjärntvättas. Agenterna tog sig till hembyn högt uppe i Himalaya. Finklädna och vältaliga erbjöd de löften om en framtid som inte fanns här, men i Kathmandu: hotelljobb, utbildning, möjligheter att sända hem pengar till den fattiga familjen. Knepet brukade fungera. Men denna gången bet inte övertalningsförsöken. Chhori blev kvar.

Trafficking bygger ofta på fattigdom, okunskap och förtryck. Den bespottas globalt. Den fördöms i princip unisont. Men sedan då? I Thailand och Nepal finns hem som ger skydd åt dem som förbrukats av handeln, åt det fåtal som lyckats fly från sina hallickar. Nödvändigt och beundransvärt. Men långt ifrån tillräckligt. Liv har redan gått till spillo.

Kraftansträngningen måste istället ske innan skadan är skedd. Så arbetar den nepalesiska medborgarrättsorganisationen Center for Legal Research and Resource development, CeLRRd. Målet är att byarna ska vara beredda. De ska veta att de har rätten på sin sida. Så långt är uppgiften hyfsat enkel,

Värre då att lösa grundproblematiken: kvinnans låga ställning och vanföreställningar i samhället. Först då kommer sexhandeln att upphöra. Men, hur ändrar man på årtusenden av fördomar?

Jag minns hur CeLRRd:s Yubaraj Sangroula för några år sedan satt på ett dragigt kontor i Kathmandu och försökte förklara. Kraftfull lagstiftning, fungerande rättssamhälle och demokrati. Samtidigt måste folk lära sig att använda redskapen. Männens måste ändra synsätt. Kvinnor är inte en del av den personliga egendomen på samma sätt som risfält och buffel. Först när kvinnorna fått utbildning och egna pengar tvingas männen lyssna.

Knappast något gör det så lätt för sexhandelns agenter som fattigdom och vanföreställningar. Knappast något är så svårt som att gräva i sin egen kultur, att säga att vissa saker är fel.

Försiktighet och tålmod krävs för att ändra på sedan länge invanda levnadsvanor. CeLRRd hade naturligtvis inte råd att stöta sig med religionen eller göra männen till syndabockar.

I princip säljer inga familjer medvetet sina flickor till sexhandeln. Däremot har döttrarna lägre status än söner. Medan pojkarna skickas till skola tvingas flickorna ta hand om syskon och boskap. Döttrarna gifter sig unga och flyttar från ett hem till ett annat för att ta hand om sin makes åldrande föräldrar. Så fungerar länder som saknar socialt skyddsnet.

I botten handlar allt om pengar. På indiska bordeller värderas en nepalesisk oskuld till uppemot tusen dollar. Summan är svindlande hög i ett land där exempelvis en lärare tjänar 35 dollar i månaden.

Maffian kan i regel hålla sig i bakgrunden. Nepalesiska mellanhänder sköter rekryteringen. Ofta räcker det med löften om bättre jobb. Landsbygdens folk är fattiga, utbildade och godtrogna. Arbetsresor till Kathmandu och Indien är en gammal tradition. Så varför vara misstänksam nu?

CeLRRd började försiktigt. Steg för steg etablerades förtroendet. Kvinnokommittéer bildades i byarna. Vattenpumpar uppfördes, utedass likaså, saker som alla hade nytta av, även männen. På stormöten informerade advokaterna om vad lagen säger, om hur sexhandeln arbetar, vart byborna kunde vända sig för att få hjälp. Så småningom skapades alternativa försörjningskällor. Genom nya grödor, biodling och traditionellt hantverk fick kvinnorna egna pengar och därmed makt.

Nu har 14 av Nepals 75 distrikt kvinnokommittéer. Nu har många byar byggt upp ett eget övervakningssystem. Där så skett har flickhandeln mer eller mindre upphört. Statistik samlas in över antalet familjemedlemmar. Siffrorna jämförs. På senare år har knapp några kvinnor försvunnit. Agenter körs bort.

CeLRRd står för kostnadsfri juridisk uppbackning. Förändringarna märks också på vardagsplanet. Fler föräldrar skickar sina döttrar till skolan. Chhori har lärt sig läsa och skriva.

Källa IT